Сборник съдебна практика

РЕШЕНИЕ НА СЪДА (трети състав)

4 юли 2019 година*

„Преюдициално запитване — Директива 2005/29/ЕО — Нелоялни търговски практики — Приложно поле — Понятие за „търговски практики“ — Директива 2006/123/ЕО — Услуги на вътрешния пазар — Наказателно право — Разрешителни режими — Висше образование — Диплома за придобита образователна степен „магистър“ — Забрана за присъждане на определени образователни степени без разрешение“

По дело C-393/17

с предмет преюдициално запитване, отправено на основание член 267 ДФЕС от Hof van beroep te Antwerpen (Апелативен съд Антверпен, Белгия) с акт от 7 юни 2017 г., постъпил в Съда на 30 юни 2017 г., в рамките на съдебно наказателно производство срещу

Freddy Lucien Magdalena Kirschstein,

Thierry Frans Adeline Kirschstein,

в присъствието на:

Vlaamse Gemeenschap,

СЪДЪТ (трети състав),

състоящ се от: M. Vilaras, председател на четвърти състав, изпълняващ функцията на председател на трети състав, J. Malenovský, L. Bay Larsen (докладчик), M. Safjan и D. Šváby, съдии,

генерален адвокат: M. Bobek,

секретар: M. Ferreira, главен администратор,

предвид изложеното в писмената фаза на производството и в съдебното заседание от 11 юли 2018 г.,

като има предвид становищата, представени:

– за Kirschstein, от T. Bauwens, H. de Bauw и M. Vandebeek, advocaten,

– за Vlaamse Gemeenschap, от J. Vandeuren и P. Vansteenkiste, advocaten,

– за белгийското правителство, от L. Van den Broeck и M. Jacobs, в качеството на представители, подпомагани от Y. Moussoux и M. Karolinski, адвокати,

* Език на производството: нидерландски.

– за германското правителство, първоначално от T. Henze и J. Möller, а впоследствие J. Möller, в качеството на представители,

– за италианското правителство, от G. Palmieri, в качеството на представител, подпомагана от F. Varrone, avvocatto dello Stato,

– за нидерландското правителство, от J. Langer и M. K. Bulterman, в качеството на представители,

– за полското правителство, от B. Majczyna, в качеството на представител,

– за шведското правителство, от A. Falk, C. Meyer-Seitz, H. Shev, L. Zettergren и A. Alriksson, в качеството на представители,

– за норвежкото правителство, от T. Sunde и M. Reinertsen Norum, в качеството на представители,

– за Европейската комисия, от F. Wilman, A. Nijenhuis, N. Ruiz García и H. Tserepa-Lacombe, в качеството на представители,

след като изслуша заключението на генералния адвокат, представено в съдебното заседание от 15 ноември 2018 г.,

постанови настоящото

Решение

1 Преюдициалното запитване се отнася до тълкуването на Директива 2005/29/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 11 май 2005 година относно нелоялни търговски практики от страна на търговци към потребители на вътрешния пазар и изменение на Директива 84/450/ЕИО на Съвета, директиви 97/7/ЕО, 98/27/ЕО и 2002/65/ЕО на Европейския парламент и на Съвета, и Регламент (ЕО) № 2006/2004 на Европейския парламент и на Съвета („Директива за нелоялните търговски практики“, ОВ L 149, 2005 г., стр. 22; Специално издание на български език, 2007 г., глава 15, том 14,стр. 260) и на Директива 2006/123/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 12 декември 2006 година относно услугите на вътрешния пазар (ОВ L 376, 2006 г., стр. 36; Специално издание на български език, 2007 г., глава 13, том 58,стр. 50).

2 Запитването е отправено в рамките на наказателно производство, водено срещу г-н Freddy Kirschstein и г-н Thierry Kirschstein във връзка с твърдяно нарушаване на национална наказателноправна разпоредба, която криминализира присъждането на образователна степен „магистър“ без притежаването на надлежно разрешение за тази цел.

Правна уредба

Правото на Съюза

Директива 2005/29

3 Съображение 7 от Директива 2005/29 гласи следното:

„Тази директива урежда търговски практики, пряко свързани с въздействието върху вземане на решения от потребителя отнасящи се до продукти.[…]“.

4 Член 2 от тази директива, озаглавен „Дефиниции“, предвижда:

„За целите на настоящата директива:

[…]

в) „продукт“ означава всички стоки или услуги, включително недвижимо имущество, права и задължения;

г) „търговски практики от търговците към потребителите“ (наричани по-долу за краткост „търговски практики“) са всяко действие, бездействие[,] поведение или представяне, търговски съобщения, включително реклама и маркетинг, извършвани от търговец, пряко свързан[и] с [рекламиране], продажба или доставка на стока до потребители;

[…]“.

5 Член 3, параграф 1 от посочената директива предвижда:

„Настоящата директива се прилага „по отношение на нелоялни търговски практики от страна на търговците към потребителите […] преди, по време на и след търговска сделка във връзка със стока“.

Директива 2006/123

6 Съгласно член 1, параграф 5 от Директива 2006/123:

„Настоящата директива не засяга правилата на наказателното право на държавите членки. Независимо от това, държавите членки не могат да ограничават свободата да се предоставят услуги чрез прилагане на наказателноправни разпоредби, които специално регулират или влияят на достъпа до или упражняването на дейност по предоставянето на услуги, заобикаляйки правилата, залегнали в настоящата директива“.

7 Член 2 от тази директива уточнява:

„1. Настоящата директива се прилага за услуги, предоставяни от доставчици, установени в държава членка.

2. Настоящата директива не се прилага спрямо следните дейности:

а) нестопански услуги от общ интерес;

[…]

и) дейности, свързани с упражняването на официална власт, както е посочено в член [51 ДФЕС];

[…]“.

8 Член 4 от посочената директива, озаглавен „Определения“, гласи следното:

„За целите на настоящата директива се прилагат следните определения:

1) „услуга“ означава всяка стопанска дейност, извършвана от самостоятелно заето лице, обичайно осъществявана срещу възнаграждение, както е посочено в член [57 ДФЕС];

[…]

6) „разрешителен режим“ означава всяка процедура, по която даден доставчик или получател на практика трябва да предприеме стъпки, за да получи от компетентен орган официално решение или конклудентно такова, относно достъпа до или упражняването на дейност по предоставянето на услуга;

[…]

8) „наложителни причини, свързани с обществения интерес“ означава основания, признати като такива в практиката на Съда на Европейските общности, включително следните основания: […] защита на потребители, получатели на услуги и работници […];

[…]“.

9 В глава III от посочената директива, озаглавена „Свобода на установяване за доставчиците“, параграф 1 от член 9 „Разрешителни режими“ предвижда следното:

„Държавите членки не поставят достъпа до или упражняването на дейност по предоставяне на услуги в зависимост от разрешителен режим, освен ако не са изпълнени следните условия:

а) разрешителният режим не дискриминира съответния доставчик;

б) необходимостта от разрешителен режим е оправдана от наложителни причини, свързани с обществения интерес;

в) преследваните цели не могат да бъдат постигнати с по-малко ограничителни мерки, особено когато последваща инспекция е твърде късно действие, за да бъде действително ефективно“.

10 Член 10, параграфи 1 и 2 от Директива 2006/123 гласи:

„1. Разрешителните режими се основават на критерии, които изключват възможността компетентните власти да упражняват своите правомощия за оценка по произволен начин.

2. Критериите, посочени в параграф 1, са:

а) недискриминационни;

б) оправдани от наложителни причини, свързани с обществения интерес;

в) пропорционални на целта на този обществен интерес;

г) ясни и недвусмислени;

д) обективни;

е) предварително известни на обществеността;

ж) прозрачни и достъпни“.

Белгийското право

11 Член 25, параграф 7от Decreet betreffende de herstructurering van het hoger onderwijs in Vlaanderen (Указ за преструктурирането на висшето образование във Фландрия) от 4 април 2003 г. (*Belgisch Staatsblad*, 14 август 2003 г., стр. 41004) гласи:

„Който присъжда степените „бакалавър“, „магистър“ със или без специалност или „доктор“ (съкратено PhD или Dr.) или посочените в параграфи 2, 3, 4, 5 и 5bis степени и звания, без да има право на това, се наказва с лишаване от свобода от осем дни до три месеца и глоба от 125 EUR до 500 EUR или с едно от тези наказания“.

12 Тази разпоредба е отменена и текстът ѝ е възпроизведен в член II.75, параграф 6 от Codex Hoger Onderwijs (Кодекс за висшето образование) от 11 октомври 2013 г. (*Belgisch Staatsblad*, 27 февруари 2014 г., стр. 15979).

Спорът в главното производство и преюдициалните въпроси

13 Г-н Freddy Kirschstein и г-н Thierry Kirschstein са обвинени, че без да имат право на това, са присъждали образователна степен „магистър“ чрез издаването на сертификати и дипломи за придобиване на посочената степен на студенти, преминали обучение, предоставяно от филиала на United International Business Schools of Belgium BVBA в Антверпен.

14 За това престъпление те са осъдени на глоба в размер на 300 евро, наложена на всеки един от тях с присъда от 14 декември 2015 г. на Rechtbank van eerste aanleg Antwerpen, afdeling Antwerpen (Първоинстанционен съд Антверпен, отделение Антверпен, Белгия.

15 На 29 декември 2015 г., г-н Freddy Kirschstein и г-н Thierry Kirschstein, както и Openbaar Ministerie (Прокуратура, Белгия) обжалват тази присъда пред запитващата юрисдикция.

16 Видно от акта за преюдициално запитване, United International Business Schools of Belgium е висше учебно заведение, което не е акредитирано от Vlaamse Gemeenschap (Фламандска общност, Белгия) и предлага образователни програми, в резултат на които се издават дипломи за „магистър“ в Белгия. Това белгийско дружество е свързано с швейцарското дружество Global Education Services Switzerland AG (наричано по-нататък „GES Switzerland“), както и с испанското дружество Global Education Services Spain SA. GES Switzerland координира система за частно висше образование, което не е регулирано или субсидирано от държавата, и предлага в частност курсове на обучение, провеждани в Белгия.

17 В хода на наказателното дело по главното производство г-н Freddy Kirschstein и г-н Thierry Kirschstein по-специално поддържат, че националната правна уредба, която криминализира присъждането на образователна степен „магистър“ без надлежно разрешение за тази цел, противоречи на Директива 2005/29 и на Директива 2006/123.

18 При тези условия Hof van beroep te Antwerpen (Апелативен съд Антверпен, Белгия) решава да спре производството и да постави на Съда следните преюдициални въпроси:

„1) Трябва ли Директива [2005/29] да се тълкува в смисъл, че не допуска разпоредбата на член II.75, параграф 6 от Кодекса за висшето образование […], която предвижда обща забрана неакредитирани учебни заведения да използват термина „магистър“ в издаваните от тях дипломи, като се има предвид, че тази разпоредба е въведена по съображение от общ интерес, а именно поради необходимостта да се осигури високо образователно равнище, което налага да може да се упражнява контрол за действителното изпълнение на поставените изисквания за качество?

2) Трябва ли Директива [2006/123] да се тълкува в смисъл, че не допуска разпоредбата на член II.75, параграф 6 от Кодекса за висшето образование […], която предвижда обща забрана неакредитирани учебни заведения да използват термина „магистър“ в издаваните от тях дипломи, като се има предвид, че тази разпоредба е въведена по съображение от общ интерес, а именно за защита на получателите на услуги?

3) Отговаря ли наказателната разпоредба, приложима спрямо неакредитираните от фламандските власти учебни заведения, които издават „магистърски“ дипломи, на критериите за пропорционалност по член 9, параграф 1, буква в) и член 10, параграф 2, буква в) от Директива [2006/123]?“.

По допустимостта

19 Фламандската общност, белгийското, полското и норвежкото правителство изтъкват доводи, които на различни основания поставят под въпрос допустимостта на преюдициалното запитване или на някои от поставените с него въпроси.

20 На първо място, полското правителство поддържа, че спорната в главното производство правна уредба не може да се разглежда на базата на Директива 2005/29 или на Директива 2006/123, доколкото от член 6 и от член 165, параграф 1 ДФЕС е видно, че организацията на образователните системи попада в обхвата на изключителната компетентност на държавите членки.

21 В това отношение следва да се отбележи, от една страна, че държавите членки са длъжни да упражняват запазените за тях компетентности при спазване на правото на Съюза и от друга страна, че нищо в Директива 2005/29 и Директива 2006/123 не сочи, че услугите за висше образование не попадат в приложното им поле. Вследствие на това компетентността, с която разполагат държавите членки за организацията на своята образователна система, не може да има за последица изваждането на правна уредба като разглежданата в главното производство от приложното поле на тези директиви (вж. по аналогия решение от 18 декември 2007 г., Jundt, C-281/06, EU:C:2007:816, т. 86 и 87).

22 На второ място, според Фламандската общност и белгийското, полското и норвежкото правителство от специфичните обстоятелства на спора в главното производство е видно, че отговорите, дадени на всички или на част от поставените въпроси, не могат да окажат влияние върху разрешаването на спора в главното производство.

23 Така, най-напред полското правителство изтъква като основен довод, че Директива 2006/123 е неприложима към спора в главното производство, тъй като той касае едно изцяло вътрешно положение, при което отсъства трансграничен елемент. След това, Фламандската общност и белгийското правителство, а при условията на евентуалност и полското правителство сочат, че посочената директива не следва да се прилага в случая, доколкото разглежданите в главното

производство дипломи за „магистър“ били издадени от GES Switzerland, което в качеството си на швейцарско дружество не може да се позовава на тази директива. Накрая, без изрично възражение за недопустимост на преюдициалното запитване, норвежкото правителство подчертава, че ако се установи, че именно това дружество е издало посочените дипломи, Директива 2005/29 и Директива 2006/123 не са приложими по делото в главното производство.

24 Дори обаче да се приеме, че дипломите за „магистър“, разглеждани в главното производство, са издадени от белгийско дружество и че поради това всички релевантни елементи по делото в главното производство се ограничават в рамките на една-единствена държава членка, видно от практиката на Съда, разпоредбите на глава III от Директива 2006/123, за които се отнасят вторият и третият преюдициален въпрос, се прилагат и за такова положение (вж. в този смисъл решение от 30 януари 2018 г., X и Visser, C-360/15 и C-31/16, EU:C:2018:44, т. 110).

25 От друга страна, доводите, изведени от специфичната роля на GES Switzerland по това дело, във всички случаи са неоснователни. Всъщност според предоставената по искане на Съда информация от запитващата юрисдикция, която единствено е компетентна да установи фактите по делото в главното производство (вж. в този смисъл решения от 28 юли 2016 г., Kratzer, C-423/15, EU:C:2016:604, т. 27 и от 27 април 2017 г., A-Rosa Flussschiff, C-620/15, EU:C:2017:309, т. 35), тази роля не е била установена и дипломите за „магистър“, разглеждани в главното производство, е можело да бъдат издавани както от белгийско дружество, така и от швейцарско и испанско дружество.

26 Поради това не може да се приеме, че отговорите, дадени на втория и третия преюдициален въпрос, няма да имат влияние върху разрешаването на спора в главното производство.

27 На трето място, Фламандската общност и белгийското правителство оспорват допустимостта и относимостта на поставените въпроси, като излагат различни доводи, за да установят, че тези въпроси почиват на неправилно тълкуване на Директива 2005/29 и Директива 2006/123.

28 Различията в тълкуването обаче се отнасят до съществото на тези въпроси и следователно не могат да доведат от установяването на недопустимостта на последните. Обстоятелството, че посочените различия в тълкуването почиват отчасти върху приложимостта на тези директиви, не може да постави под въпрос тази преценка, доколкото, когато не може да се приеме за очевидно, че тълкуването на разпоредба от правото на Съюза няма никаква връзка с действителността или с предмета на спора по главното производство, възражението, изведено от неприложимостта на посочената разпоредба по делото в главното производство, не засяга допустимостта на преюдициалното запитване, а се отнася до съществото на поставените въпроси (вж. в този смисъл решение от 13 юли 2006 г., Manfredi и др., C-295/04—C-298/04, EU:C:2006:461, т. 30).

29 На четвърто място, полското правителство изтъква, че актът за преюдициално запитване не съдържа изложение на съдържанието на белгийските разпоредби, уреждащи предоставянето на разрешение за присъждане на образователна степен „магистър“, и не предоставя достатъчна информация, за да може Съдът да даде полезен отговор на втория въпрос.

30 В това отношение член 94, буква б) от Процедурния правилник на Съда предвижда, че преюдициалното запитване възпроизвежда съдържанието на приложимите по делото в главното производство национални разпоредби и ако е необходимо — релевантната национална съдебна практика.

31 В конкретния случай безспорно следва да се отбележи, че актът за преюдициално запитване не съдържа пълно представяне на белгийската правна уредба относно процедурата по даване на разрешение за присъждане на образователна степен „магистър“.

32 Въпреки това съдържанието на наказателноправната разпоредба, за която пряко се отнася вторият въпрос, е изложено ясно в акта за преюдициално запитване и предоставената в този акт информация е достатъчна, за да може Съдът да даде определени полезни насоки на запитващата юрисдикция, която има изключителната компетентност да се произнесе по съответствието на белгийската правна уредба с правото на Съюза (вж. в този смисъл решение от 1 юли 2014 г., Ålands Vindkraft, C-573/12, EU:C:2014:2037, т. 126 и цитираната съдебна практика), за решаването на спора, с който е сезирана.

33 На пето и последно място, белгийското правителство твърди, че третият въпрос е неотносим, доколкото по отношение на издаването на дипломи във Фламандската общност не се прилагал разрешителен режим.

34 Важно е да се припомни, че не е задача на Съда в рамките на системата за съдебно сътрудничество, установена в член 267 ДФЕС, да се произнася по тълкуването на национални разпоредби, нито да преценява или да проверява дали направеното от запитващата юрисдикция тълкуване на тези разпоредби е правилно (решение от 26 март 2015 г., Macikowski, C-499/13, EU:C:2015:201, т. 51 и цитираната съдебна практика).

35 Поради това, доколкото представеният по този начин довод от страна на белгийското правителство се основава на различно от възприетото от запитващата юрисдикция тълкуване на националната правна уредба, той не би могъл да доведе до установяването на недопустимост на третия поставен въпрос.

36 Предвид изложеното по-горе следва да се приеме, че преюдициалното запитване е изцяло допустимо.

По преюдициалните въпроси

По първия въпрос

37 С първия си въпрос запитващата юрисдикция по същество иска да се установи дали Директива 2005/29 трябва да се тълкува в смисъл, че не допуска национална правна уредба като разглежданата по главното производство, която предвижда наказателноправни санкции срещу лицата, които без предварително разрешение от компетентния орган присъждат образователна степен „магистър“.

38 Според постоянната практика на Съда национална правна уредба може да попадне в приложното поле на Директива 2005/29 само ако действията, визирани в тази уредба, съставляват търговски практики по смисъла на тази директива (вж. в този смисъл решения от 14 януари 2010 г., Plus Warenhandelsgesellschaft, C-304/08, EU:C:2010:12, т. 35 и от 17 октомври 2013 г., RLvS, C-391/12, EU:C:2013:669, т. 35).

39 В това отношение според член 2, буква г) от тази директива „търговските практики от търговците към потребителите“ се определят като „всяко действие, бездействие[,] поведение или представяне, търговски съобщения, включително реклама и маркетинг, извършвани от търговец, пряко свързан[и] с [рекламиране], продажба или доставка на стока до потребители“. Понятието за продукт, определено в член 2, буква в) от посочената директива, означава всички стоки или услуги, включително недвижимо имущество, права и задължения.

40 Освен това от самия текст на член 3, параграф 1 от Директива 2005/29 е видно, че тези търговски практики се осъществяват преди, по време и след търговска сделка във връзка с продукт.

41 По специално визираните в нея практики трябва да бъдат пряко свързани с рекламирането, продажбата или доставката на продукт до потребителите (вж. в този смисъл решения от 17 октомври 2013 г., RLvS, C-391/12, EU:C:2013:669, т. 37 и от 4 октомври 2018 г., Каменова, C-105/17, EU:C:2018:808, т. 42).

42 От това следва, че ако посочените търговски практики са тясно свързани с търговска сделка във връзка с продукт, те не се припокриват с продукта, предмет на тази сделка.

43 По този начин практиките, които са част от търговската стратегия на доставчик на услуги и се отнасят до рекламата и до извършването на продажби на неговите услуги, съставляват търговски практики (вж. в този смисъл решения от 9 ноември 2010 г., Mediaprint Zeitungs- und Zeitschriftenverlag, C-540/08, EU:C:2010:660, т. 18 и от 17 октомври 2013 г., RLvS, C-391/12, EU:C:2013:669, т. 36).

44 В този контекст Съдът е обвързал приложимостта на Директива 2005/29 както с качеството на търговските практики, така и с качеството на продукта на съответните услуги, за които се отнасят тези практики, без да е налице припокриване на тези два елемента (вж. в този смисъл решения от 4 май 2017 г., Vanderborght, C-339/15, EU:C:2017:335, т. 23—25 и от 13 септември 2018 г., Wind Tre и Vodafone Italia, C-54/17 и C-55/17, EU:C:2018:710, т. 39).

45 От изложеното следва, че национална разпоредба, с която се цели да се определи операторът, който има право да предоставя дадена услуга, предмет на търговска сделка, без да урежда директно практиките, които посоченият оператор може да въведе впоследствие във връзка с рекламата и извършването на продажби на тази услуга, не може да се разглежда като отнасяща се до търговска практика, пряко свързана с доставката на тази услуга по смисъла на Директива 2005/29.

46 В това отношение следва да се приеме, че правна уредба като разглежданата в главното производство не се отнася до реда и условията за рекламиране или продажба на услуги в областта на висшето образование, а засяга правото на оператор да предоставя подобни услуги, когато тези услуги включват придобиването на дадена университетска степен, която се ползва със специална правна защита и осигурява, при необходимост, определени изключителни привилегии.

47 Подобна правна уредба ясно се различава от разпоредби, уреждащи начина, по който оператор, имащ правото да предоставя услуги с такъв характер, може да рекламира продажбата на тези услуги, по-специално като претендира знак за качество или одобрение на реномиран университет.

48 Следователно правна уредба като разглежданата в главното производство не може да се счита за обхванатата от разпоредбите за търговските практики по смисъла на Директива 2005/29.

49 Поради това на първия въпрос следва да се отговори, че Директива 2005/29 трябва да се тълкува в смисъл че тя не се прилага по отношение на национална правна уредба като разглежданата в главното производство, която предвижда наказателноправни санкции срещу лицата, които без предварително разрешение от компетентния орган присъждат образователна степен „магистър“.

По втория и по третия въпрос

50 С втория и третия си въпрос, които следва да се разгледат заедно, запитващата юрисдикция по същество иска да се установи дали Директива 2006/123 трябва да се тълкува в смисъл, че не допуска национална правна уредба като разглежданата в главното производство, която предвижда наказателноправни санкции срещу лицата, които без предварително разрешение от компетентния орган присъждат образователна степен „магистър“.

51 Най-напред следва да се припомни, че Директива 2006/123 се прилага, в съответствие с член 2, параграф 1 от нея, за услуги, предоставяни от доставчици, установени в държава членка.

52 Освен това в съответствие с член 4, точка 1 от тази директива за нейните цели „услуга“ означава всяка стопанска дейност, извършвана от самостоятелно заето лице, обичайно осъществявана срещу възнаграждение, както е посочено в член 57 ДФЕС.

53 Освен това съгласно практиката на Съда организирането срещу заплащане на доставки в сферата на висшето образование от учебни заведения, които са финансирани основно с частни средства с цел реализиране на търговска печалба, представлява икономическа дейност (вж. в този смисъл решения от 7 декември 1993 г., Wirth, C-109/92, EU:C:1993:916, т. 17 и от 13 ноември 2003 г., Neri, C-153/02, EU:C:2003:614, т. 39).

54 Член 2, параграф 2 от Директива 2006/123 изключва обаче от обхвата на приложението ѝ редица дейности, по-специално нестопанските услуги от общ интерес и дейностите, свързани с упражняването на официална власт по смисъла на член 2, параграф 2, букви а) и и) от тази директива.

55 В това отношение, доколкото правителствата на Белгия, Германия, Италия и Нидерландия поддържат, че разглежданата в главното производство правна уредба не попада в обхвата на приложното поле на посочената директива, тъй като засяга подобни дейности, следва да се отбележи, че посочената правна уредба не е обхванатa от предвидените в тези разпоредби изключения.

56 Всъщност, на първо място, при положение че както самата правна уредба, така и правилата относно правото за присъждане на образователни степени, чиято ефективност имат за цел да гарантират, се прилагат по-специално за услуги като разглежданите в главното производство, които, както се установява от преписката, с която разполага Съдът, се осъществяват от частни оператори, които не разполагат с публично финансиране и действат по собствена инициатива с намерение за реализиране на печалба, не може да се счита, че такава правна уредба се отнася единствено до нестопански услуги от общ интерес.

57 На второ място, съгласно практиката на Съда частната преподавателска дейност в университет не е свързана с упражняването на официална власт по смисъла на тази разпоредба (решение от 18 декември 2007 г., Jundt, C-281/06, EU:C:2007:816, т. 38).

58 Обстоятелството, че разглежданата в главното производство правна уредба е насочена конкретно към частна преподавателска дейност, която включва предоставянето на образователна степен, не може да промени този извод.

59 Всъщност изключението, предвидено в член 2, параграф 2, буква и) от Директива 2006/123, трябва да се ограничи до дейностите, които сами по себе си представляват пряко и специфично участие в упражняването на публична власт, като такова участие предполага достатъчно квалифицирано упражняване на изключителни права, на правомощия на публична власт или на правомощия за принуда (вж. по аналогия решение от 29 април 2010 г., Комисия/Германия, C-160/08, EU:C:2010:230, т. 78 и 79).

60 Предоставянето на образователна степен, което може да се осъществи, при необходимост под надзора на публични органи и в определени от тях условия, обаче не може да се разглежда като такова упражняване на официална власт.

61 Освен това е важно също така да се отбележи, че съгласно член 1, параграф 5 от Директива 2006/123, макар тази директива да не засяга правилата на наказателното право на държавите членки, последните не могат да ограничават свободата да се предоставят услуги чрез прилагане на наказателноправни разпоредби, които специално регулират или влияят на достъпа до или упражняването на дейност по предоставянето на услуги, заобикаляйки правилата, залегнали в посочената директива.

62 При тези условия обстоятелството, че разглежданата в главното производство правна уредба има наказателноправен характер, не е достатъчно, за да я изключи от приложението на Директивата, доколкото посочената правна уредба влияе на достъпа и упражняването на дейност по предоставянето на услуги чрез предвиждането на наказателноправни санкции по отношение на операторите, които предоставят услуги, без да имат съответното разрешение, изисквано съгласно белгийското законодателство за тази цел.

63 Следователно член 1, параграф 5 от Директива 2006/123 трябва да се тълкува в смисъл, че не допуска правна уредба като разглежданата в главното производство, ако тя има за последица заобикаляне на правилата, залегнали в посочената директива.

64 В това отношение, доколкото националните правила задължават доставчиците, които желаят да присъждат определени университетски степени, да се обърнат към компетентните органи, за да получат официално решение, което им дава правото на това, създавайки разрешителен режим по смисъла на член 4, точка 6 от Директивата, тези правила трябва да са в съответствие с изискванията на глава III от посочената директива, наложени по отношение на подобни режими.

65 От това следва, че правна уредба като разглежданата в главното производство, която има за цел осигуряване на ефективността на подобни правила, би имала за последица заобикаляне на правилата, залегнали в Директива 2006/123, ако установеният с нея разрешителен режим е несъвместим с изискванията, предвидени в глава III от тази директива.

66 Сред тези изисквания са и предвидените в членове 9 и 10 от посочената директива, за които конкретно се отнасят въпросите на запитващата юрисдикция.

67 Съгласно член 9, параграф 1 от същата директива държавите членки не поставят достъпа до или упражняването на дейност по предоставяне на услуги в зависимост от разрешителен режим, освен ако не са изпълнени три условия.

68 Първо член 9, параграф 1, буква а) от Директива 2006/123 изисква разрешителният режим да не дискриминира съответния доставчик.

69 По този въпрос нито от акта за преюдициално запитване, нито от преписката по делото, с която разполага Съдът, произтича, че правната уредба, разглеждана в главното производство, прокарва дискриминация между доставчиците на услуги, които искат да присъждат университетски степени, към които е насочена.

70 Второ, член 9, параграф 1, буква б) от посочената директива изисква необходимостта от разрешителен режим да е оправдана от наложителни причини, свързани с обществен интерес.

71 В конкретния случай, видно от акта за преюдициално запитване, правната уредба, разглеждана в главното производство, има за цел едновременно да осигури високо равнище на висшето образование и да защити получателите на услуги.

72 Тези две цели следва да се разглеждат като „наложителни причини, свързани с обществения интерес“. Всъщност, от една страна, член 4, точка 8 от посочената директива уточнява, че „наложителни причини, свързани с обществения интерес“ означава основания, признати като такива в практиката на Съда на Европейските общности, и конкретно споменава получателите на услуги като съответстващи на този критерий. От друга страна, Съдът вече е приел, че двете цели, посочени в точка 71 от настоящото решение, представляват наложителни причини, свързани с обществения интерес (вж. в този смисъл решения от 21 октомври 1999 г., Zenatti, C-67/98, EU:C:1999:514, т. 31 и цитираната съдебна практика и от 13 ноември 2003 г., Neri, C-153/02, EU:C:2003:614, т. 46).

73 Освен това наложеното изискване на доставчиците на услуги, които желаят да присъждат университетски степени, да притежават съответно разрешение, е от естество да осигури постигането на тези цели, позволявайки на компетентните органи да се убедят преди издаването на дипломи, че посочените доставчици предоставят достатъчно гаранции за качеството на тези дипломи.

74 Трето, член 9, параграф 1, буква в) от Директива 2006/123 изисква преследваните цели да не могат да бъдат постигнати с по-малко ограничителни мерки особено когато последващ контрол е твърде късно действие, за да бъде действително ефективно.

75 В това отношение изглежда, че подобен контрол не би бил достатъчно ефективен, за да осигури реализирането на целите, преследвани с правна уредба като разглежданата в главното производство.

76 Всъщност следва, първо, да се отбележи, че гаранцията за високо равнище на висшето образование може да изисква упражняването на системен контрол върху образователните програми, при които се издават дипломи, както и върху установените процедури за проверка на способността на студентите да придобият съответните образователни степени.

77 По-нататък, доколкото самото издаване на диплома е от естество да осигури достъп до определени професии и би могло в по-широк план да бъде взето предвид от работодател при назначаването на лице, което притежава такава диплома, несигурността по отношение на стойността на тази диплома, дължаща се на липсата на предварителен контрол, също би възпрепятствала реализирането на тази цел, докато евентуално последващо оспорване на тази стойност не даде достатъчни гаранции.

78 Накрая, националният законодател може да счете, че защитата на получателите на услуги, предлагани от висше учебно заведение, няма да бъде ефективно осигурена, ако тези получатели на услуги са принудени да избират и посещават образователна програма, без да разполагат с гаранции за способността на съответното учебно заведение да присъжда образователни степени, на които да могат впоследствие надлежно да се позоват.

79 Освен това, както посочва запитващата юрисдикция, съвместимостта на даден разрешителен режим с Директива 2006/123 предполага също така той да се основава на критерии за упражняване на правото на преценка на компетентните органи, които да съответстват на изискванията, посочени в член 10, параграф 2 от тази директива.

80 Съгласно тази разпоредба условията за предоставяне на разрешение не трябва да бъдат дискриминационни, трябва да са оправдани от наложителни причини, свързани с обществения интерес, и да са пропорционални на тази цел, което означава, че те трябва да могат да

гарантират осъществяването на посочената цел и да не надхвърлят необходимото за постигането ѝ. Освен това тази разпоредба изисква тези условия за предоставяне на разрешение да са ясни и недвусмислени, обективни, прозрачни, достъпни и предварително известни на обществеността (решение от 26 септември 2018 г., Van Gennip и др., C-137/17, EU:C:2018:771, т. 80).

81 Тъй като актът за преюдициално запитване не съдържа детайлно изложение на условията, на които трябва да отговаря според белгийското законодателство получаването на разрешение за присъждането на образователна степен „магистър“, запитващата юрисдикция следва да прецени съвместимостта на тези условия с член 10, параграф 2, от Директива 2006/123.

82 Предвид изложените по-горе съображения на втория и третия въпрос следва да се отговори, че член 1, параграф 5 от Директива 2006/123 във връзка с членове 9 и 10 от нея трябва да се тълкува в смисъл, че допуска национална правна уредба като разглежданата в главното производство, която предвижда наказателноправни санкции срещу лицата, които без предварително разрешение от компетентния орган присъждат образователна степен „магистър“, ако условията, на които трябва да отговаря предоставянето на разрешение за присъждане на тази образователна степен, са съвместими с член 10, параграф 2 от тази директива, което запитващата юрисдикция трябва да провери.

По съдебните разноски

83 С оглед на обстоятелството, че за страните по главното производство настоящото дело представлява отклонение от обичайния ход на производството пред запитващата юрисдикция, последната следва да се произнесе по съдебните разноски. Разходите, направени за представяне на становища пред Съда, различни от тези на посочените страни, не подлежат на възстановяване.

По изложените съображения Съдът (трети състав) реши:

1) **Директива 2005/29/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 11 май 2005 година относно нелоялни търговски практики от страна на търговци към потребители на вътрешния пазар и изменение на Директива 84/450/ЕИО на Съвета, директиви 97/7/ЕО, 98/27/ЕО и 2002/65/ЕО на Европейския парламент и на Съвета, и Регламент (ЕО) № 2006/2004 на Европейския парламент и на Съвета („Директива за нелоялните търговски практики“) трябва да се тълкува в смисъл, че не се прилага по отношение на национална правна уредба като разглежданата в главното производство, която предвижда наказателноправни санкции срещу лицата, които без предварително разрешение от компетентния орган присъждат образователна степен „магистър“.**

2) **Член 1, параграф 5 от Директива 2006/123/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 12 декември 2006 година относно услугите на вътрешния пазар във връзка с членове 9 и 10 от нея трябва да се тълкува в смисъл, че допуска национална правна уредба като разглежданата в главното производство, която предвижда наказателноправни санкции срещу лицата, които без предварително разрешение от компетентния орган присъждат образователна степен „магистър“, ако условията, на които трябва да отговаря предоставянето на разрешение за присъждане на тази образователна степен, са съвместими с член 10, параграф 2 от тази директива, което запитващата юрисдикция трябва да провери.**

Подписи